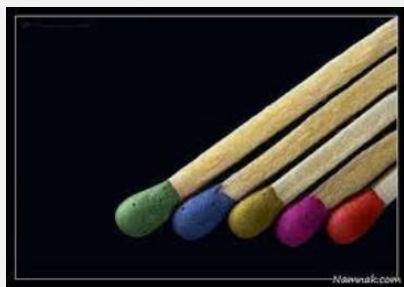

داستان کبریت

کبریت را - حداقل به شکل امروزی اش - اختراع جان واکر انگلیسی می‌دانند و نوشته‌اند که او سال ۱۸۲۶ در چین روزی این اختراع خود را عرضه کرد.

کبریت را - حداقل به شکل امروزی اش - اختراع جان واکر انگلیسی می‌دانند و نوشته‌اند که او سال ۱۸۲۶ در چین روزی این اختراع خود را عرضه کرد.

به گزارش ایسنا، روزنامه **اعتماد** نوشت: «کبریت در کنار فندک، یکی از دو ابزار پرکاربرد برای روشن کردن آتش است. معمولا از تکه چوب های کوچک و هم اندازه (و گاهی هم مقوای سفت و فشرده) ساخته و در جعبه های کوچکی که درون شان اغلب ۴۰ چوب کبریت قرار دارد فروخته می شوند. یک سر چوب کبریت ها را با ماده ای قابل اشتعال - بر اثر اصطکاک با سطوح مناسب می پوشانند - و همیشه هم این سر را با رنگ هایی مثل قرمز یا سبز از سر دیگر متمایز می کنند. کبریت ها به دو دسته تقسیم می شوند. یک دسته کبریت های بی خطرند و سر قابل اشتعال آنها جز با کشیدن روی سطوح سنباده ای روی جعبه شان آتش نمی گیرد. دسته دیگر کبریت ها هم با کشیدن روی هر سطحی که اندکی اصطکاک ایجاد کند، آتش می گیرند. کبریت را - حداقل به شکل امروزی اش - اختراع جان واکر انگلیسی می‌دانند و نوشته‌اند که او سال ۱۸۲۶ در چین روزی این اختراع خود را عرضه کرد.

نه این که این ادعا از اساس نادرست باشد اما همه واقعیت را هم بیان نمی‌کند. مثلا اسنادی موثق وجود دارد که چینی ها در قرن ششم میلادی، ابزاری ساخته شده از چوب کاج و سولفور داشتند که برای تولید آتش به کار می رفت و ابتدا در دربار این کشور استفاده می شد، بعد به خانه های اشراف راه یافت و به مرور ابزاری رایج در زندگی مردم عادی شد. چون آتش برای نوع بشر بسیار مهم بود، از هزاران سال پیش، در واقع از پیش از تاریخ، اجداد ما راه و روش های دسترسی سریع و آسان به آن را جست وجو می کردند. استفاده از برخی فلزات و سنگ های خاص مثل چخماق تا مدت ها بهترین شیوه شناخته می شد؛ هرچند بعدتر از شیشه برای متمرکز کردن نور آفتاب هم استفاده می شد. استفاده از شیوه اول در روزهای مرطوب دشوار بود و شیوه دوم هم در روزهای غیرآفتابی عملا ناممکن. هرچند دانشمندان برای مدتی طولانی موادی مثل سولفور و فسفر را می شناختند، رسیدن به روشی موثر و آسان و ارزان برای ایجاد آتش تا مدت ها ممکن نشد.

البته در دوره های مختلف ابزارهایی ساخته و استفاده می شد، مثل فندکی شبیه قیچی که در میان اروپایی ها رواج داشت و یک تیغه آن از سنگ چخماق و تیغه دیگر از فولاد بود و از آن برای روشن کردن پیپ و چیق استفاده می کردند. هر چند اگر شمعی روشن یا آتش شومینه و بخاری در دسترس بود، دیگر نیازی به استفاده از این فندک برای دود و دم وجود نداشت. نام بردن از همه کسانی که پیش یا پس از جان واکر سعی در ساخت کبریت داشتند، ضرورتی ندارد اما این واقعیت انکارشدنی نیست که او نه تنها کسی بود که به فکر انجام این کار افتاد و نه حتی اولین نفری که در این مسیر گام برداشت. مثلاً سال ۱۸۰۵ جان چنسل کبریتی متفاوت با کبریت های امروزی عرضه کرد اما محصول او بسیار گران بود و امکان تولید انبوه آن نیز وجود نداشت. در آن مقطع نتایج کوشش های دیگران هم کم و بیش شبیه به نتیجه نهایی کار جان چنسل بود تا این که جان واکر توانست کبریتی ارزان بسازد.

او شیمی دان و داروساز بود و مدت ها درباره آتش و چگونگی مهار آن مطالعه می کرد. می خواست چیزی بسازد که آسان آتش بگیرد اما به کندی بسوزد. او اولین محصول خود را در جعبه ای با ۵۰ چوب کبریت - به قیمت یک شیلینگ - به بازار فرستاد. در جعبه کبریت او، همراه با چوب کبریت ها، یک برگ کوچک کاغذ سمباده مانند هم وجود داشت. البته گویا او نحوه ساخت و مواد سازنده کبریتش را به کسی نگفت و نیز نخواست یا فراموش کرد که این اختراع را به نام خودش ثبت کند. همچنین کبریت او کمی خطرناک بود با یک بی احتیاطی ساده منجر به آتش سوزی می شد و از این رو فروش آن در کشورهای مثل آلمان و فرانسه ممنوع شد.